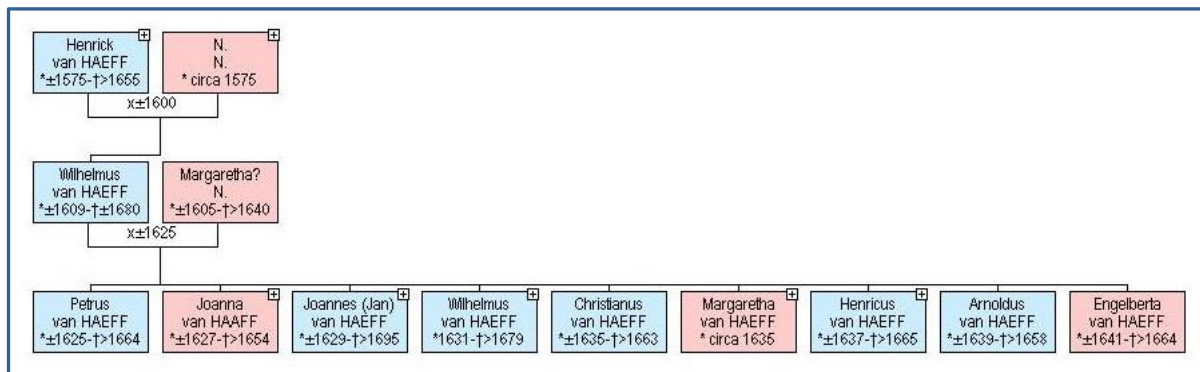

Xb. Stadsrentmeester **Wilhelmus van Haeff** (1609 -1680)

Is de vierde zoon van Hendrick **(IXa)** en broer van de hierboven behandelde Frederick. Hij werd geb. en RK ged. te Goch circa 1609. Later is hij stadsrentmeester, herbergier en provisor van de beide armenhuizen. Hij overlijdt ongeveer 71 jaar oud te Goch na januari 1680 en trouwde te Goch circa 1629, (RK) te Goch met **Margaretha N.** welke RK ged. werd te Goch circa 1608. Zij overlijdt minstens 35 jaar oud te Goch na 1640.

Vreemde troepen.

De situatie in de stad Goch is rond de geboorte van Wilhelmus nogal tumultueus. Zo moet de burgemeester van de stad optreden als in 1610 de burgers van de stad de Brandenburgse Luitenant Gans, samen met twee hem vergezellende commissarissen, gevangen nemen. Gans wil dat zijn troepen zich in Goch kunnen legeren, maar de burgerij is daar niet van gediend. Uiteindelijk gaat het stadsbestuur toch akkoord en op 28 maart 1610 trekken de Brandenburgse troepen de stad binnen en moeten ze bij de bevolking ondergebracht worden.

Uit het huwelijk van Wilhelmus en Margaretha worden 9 kinderen geboren:

- Petrus van Haef**, geb. en RK ged. te Goch circa 1625. Zeer waarschijnlijk is hij ongehuwd gebleven en hij overleed te Goch op zondag 28 dec. 1664. Hij werd begraven te Goch op vrijdag 2 januari 1665. Petrus was eerder doopheffer bij doop van Aegidius de zoon van Wilhelmus Haef.
- Joanna van Haef** (Harnsken) RK gedoopt te Goch in 1627. Ze is na 1654 overleden. Het kerk. huwelijk wsch. te Goch met **Peter SEGERS**, RK ged. te Goch in 1630, overleden te Goch in 1654.

Op 3 juli wordt een rente uit kapitaal voor de arme Vrouwen van Goch beschreven. *Bekenne ick Peter Segers vor mij, miene hussfrau dat ick ontfangen hebbe van der tietliche provisor der arme Vrauen Wilhelm van den Bosch die summa van vief und twintich Clevische daler ad 30 st. undt gelave (beloof) mit dese ahn die arme Vrouwen daer van tot pentioen so langh ick leve een capitael jharlichs to geven vijff en half deselve dlr. Undt dat op St. Maria Visitationis des jaers 1655*

irstwerff und verbinde miene person, huijs in de Hartogestrait, huisplatz in de Kerckstrait undt alle miene gerede undt ungerede goederen te zahlen bij mangell van betalingh als off deselve mit recht onverdeilt op alle beneficien undt privilegien dat ick geselich sall sin als mij van vierdendeel jaers opgesecht watt het capitael mit de

interesse te voldoen wie des mij vrijsten sall te allen tijden te mügen weder affleggen undt dese nieuwe obligatie weder intrecken, hebbe ick obligatio mit mijn eigen naam onderschrieven. Goch den 3e julij 1654 Peter Segers.

Het huwelijk van Joanna vóór het jaar 1654 is een feit. Alleen zijn de ouders niet helemaal zeker, maar het speelt wel in Goch! Joanna woont samen met haar echtgenoot in een huis in de Hertogenstraat, maar ze hebben kennelijk, volgens het hierbovenstaand protocol, ook nog een huisplaats in de Kerkstraat in eigendom.

3. **Joannes van Haaff** (Jan), geb. en RK ged. te Goch circa 1629, overleden (minstens 66 jaar oud) na juni 1695, [volgt Xla](#). De tak van deze Joannes stopt bij zijn zoon Albertus.
4. **Wilhelmus van Haaff**, geb. en RK ged. te Goch op zondag 7 dec. 1631, overlijdt minstens 47 jaar oud te Goch na jan. 1679, [volgt Xlb](#). Deze Wilhelmus zorgt voor de continuering van onze stamreeks.
5. **Christianus van Haef**, geb. en RK ged. te Goch? circa 1635, overleden te Goch na sept. 1663.
1663 Op twee sept. wordt te Goch gedoopt Elisabeth, d.v. Petri Keisers. Doopheffers: Christianus van Haef en Hester Lent.
6. **Margaretha van Haaff** (Ermke), geb. en RK ged. te Goch circa 1635, ovl. te Goch. Kerkelijk huw. te Goch op maandag 1 mei 1656, met **Hermann Mewise** ovl. te Goch na mei 1656. Trouwgetuigen waren: Derik Haacke en Maes Jansen. Margaretha kan ook nog een kind zijn van Joost of van Johan. Mogelijk ook van hieruit een relatie naar de Meerlo-tak.
7. **Henricus van Haaff**, geb. en RK ged. te Goch circa 1637, ovl. te Goch na 1665, [volgt Xlc](#)
8. **Arnoldus ten Haef**, geb. en RK ged. circa 1639 te Goch, ovl. te Goch na 1658. (Hier ligt mogelijk ook een relatie naar de tak Meerlo. Op 17 september 1658 is Arnold ten Haeff samen met Reinalde Werners, te Goch doopheffer bij de doop van Jacob Jacobs.
9. **Engelberta van Haeff**, geb. en RK ged. te Goch circa 1641, ovl. te Goch na 28 dec. 1664. Zij is –evenals haar oudste broer Petrus- op 28 dec. 1664 doopheffer te Goch bij doop van Aegidius, zoon van Wilhelmus van Haeff. Niet helemaal zeker of zij een volle tante is van de boreling. Kan ook nog een achternicht zijn.

Voor het eerst wordt er in 1626 iets van deze Wilhelmus vernomen. (Inkomen) *Inboeren vor den Huysarmen und Allerleij van Wilhelm van Haeff Hendrichs Sohn uth sijner behuijsungh in der Voss-straeten gelegen, up Laurentii verschienende facit 5 daler.*

Als hij rond de 19 jaar oud is. 1628 (dec. 7) treffen we de volgende vermelding aan: *Vor Joh. Vercken, Maior (burgemeester) zu Aecken und Richter der Stadt Goch, sowie vor den Gocher Schöffen Joh. Schriever und Wilhelm Ponten übertragen Wilhelm van Haeff, Sohn von Hendrick und Wilhelm von Haeff, Sohn von Wilhelm, dieser zugleich handelnd für seine abwesende Schwester Engel van Haeff*

De twee Willems (eentje met een zus die Engel heet) zijn dus neven van elkaar en Willem en Hendrick zijn elkaars broers en wederzijds oom van de jongens. Hij huwt ca. 1629 met N.N. De voornaam van zijn vrouw is mogelijk Margaretha. Voor verdere gegevens over dit gezin zie hierboven.

Willem ten Haue Henrichs Sohn vestet vierthien
dato Iaerenthon vtter sein hñis inder Vossstraten, noch
vtter einen Camp landt vor der Frouwen puten geleg.

1632 Op 3 okt. huwt zijn broer Joannes van Haeff met Catharina Schreurs te Goch. Dit is waarschijnlijk de iets oudere broer Joannes die in 1603 wordt geboren en gedoopt.

1633 en 1634 Incomen van gelt: *gebeurt (ontvangen) van Willem then Haeff Hendricks soon 3 daler ad 30 st.*

1638 *Wilhelm ten Haeff tittlick provisor ofte administrator der armen Fraukes...*

Hendrikszoon.

Opnieuw wordt Willem, de zoon van Hendrick in 1633 duidelijk genoemd. In deze perceptie moet hij rond de 24 jaar oud zijn. In 1638 wordt voor het eerst gesproken van Willem als provisor van het arme vrouwenhuis. Hij is dan rond de 30 jaar. Een leeftijd waarop een dergelijke functie m.i. prima bekleed kan worden.

Zijn zoon Wilhelmus (*1631) is nog even niet in beeld en de hier bovenstaande vermeldingen hebben dus betrekking op zijn vader.

Uit de verzamelde vermeldingen kunnen we een aantal zaken opmaken! Ten eerste is Wilhelmus dus de zoon van Hendricus. Niet onbelangrijk om te weten! Ten tweede is hij provisor van het arme Vrouwenhuis en rond 1645 is hij samen met zijn broer Joost en zijn vader Henricus rentmeester van het Laserushuis (Gasthuis voor lepralijders) in Goch.

Vrijwel zeker –mede op grond van de functie(s) die hij bekleedt- geniet Willem gedegen onderwijs. Aan het eind van de 16^e eeuw zien we dat de stad een *Schulmeister* aanstelt en we kunnen ervan uit gaan dat ook in het eerste kwart van 17^e eeuw er een (Latijsche) school is waar Willem opgeleid wordt. Ook duidelijk is dat de familie van Haeff behoort bij het vooraanstaande katholieke deel van de Gochse samenleving, want juist in deze periode zien we steeds meer de scheiding ontstaan tussen calvinisten en katholieken. Hierbij wordt de invloed van de katholieken op de maatschappelijke ontwikkelingen van de stad sterk teruggedrongen. In de jaren 1641 en 1642 leed de stad zeer veel schade door plunderingen door *Weimarisches-Hessische* troepen.

1645 Op 27 januari worden als rentmeesters van het Lasereshuis in Goch genoemd: *Joost van Haeff, Wilhelm van Haeff en Rentmr. Henrich then Haeff.*

In een protocol van 30 jan. komt voor Willem en Hendricus then Haeff en ook wordt er nog gesproken van Wegmeister Willem then Haeff. Idem: *Willem ten Haeff vorbescheiden und die Schuttungh seiner Schaeffen ...*

Op 5 juni komt in een protocol voor *Joost van Haeff Mr. Tsins* (persoon die de belastingen int) en *Willem van Haeff ...*

Op 7 aug. wordt een lijstje Gemeinsleute gepresenteerd, waarop Joost en Wilhelm van Haeff beiden voorkomen.

Op 14 aug. wordt gesproken van de *deputirte Gemeinmann Wilhelm then Haeff* en lezen we het volgende: *... und seliger Wilhelm then Haeff, Toniss Biermans und Jacob Schad wurden beauftragt, mit den drei Bürgern zu sprechen und heraus zu finden was für die Stadt das beste sei. Sie sind nach der Beratung wiedergekommen um das Ergebnis mitzuteilen.* Even verder lezen we: *Ebenso würde Willem then Haeff vorgeladen, und ihm wurde die Beschlagnahme seiner Schafe zum vierten Male vorgelesen. Er wurde deswegen mit 40 Talern bestraft, die auf 16 Taler festgesetzt wurde.*

Op 21 aug. vergaderde de raad opnieuw en lezen we: *Und der gesamte Magistrat (stadsbestuur) hat Wilhelm then Haeff und ebenfalls Johan van Nuhen wegen der Strafe einen Zettel zugesandt, das er heute bezahlen solle, sonst werde die ganze Strafe zwangsweise eingetrieben und sie müssten alle Unkosten tragen.*

Gemeinsleute.

Of Willem eieren voor z'n geld heeft gekozen is niet bekend, maar hem werd toch met klem duidelijk gemaakt dat hij de opgelegde boete van 16 daalder voor het schutten van zijn schapen toch zeker voldaan moest worden.

De zogenaamde *Gemeinsleuthe* namen zo nu en dan deel aan de beraadslagingen van het stadsbestuur. Ze werden als vooraanstaande burgers genomineerd door de verschillende gildes. Hieruit werden 12, later 16 personen gekozen en deze werden incidenteel om advies gevraagd. Ze hadden echter geen stemrecht. Maar bij zaken over belastingen, economische belangen van de stad, verpachting van stedelijk onroerend goed e.d. werden ze gehoord om tot een afgewogen besluitvorming te komen.

Voorzitter van de schepenbank was de (hertogelijke) Richter, vroeger ook wel Schout genoemd. Deze Richter was tevens de Amtmann (zaakwaarnemer) van de graaf van Gelre. Het is een interessante vraag om te zien wie nu de in 1645 bedoelde Richter Haeff is! Zou dat de grootvader Hendrick kunnen zijn?

Op 6 en 16 sept. 1645 wordt als Gemeinmann wederom Willem van Haeff genoemd en op 24 okt. en op 15 nov. wordt er gesproken van Gemeinsleute Joost en Willem van Haeff. Vooralsnog gaat de hypothese ervan uit dat Wilhelmus en Joost broers zijn en resp. vader en oom van onze-deze Wilhelmus. Op 27 okt. 1645 wordt er gesproken van Richter Haeff; Joost van Haeff en Willem then Haeff; Gemeinmann. Op dezelfde datum lezen we het volgende:

Ebenso wurde ein schreiben vom Herrn Stratmann an den Herrn Bürgermeister Loenen vorgezeigt, worinne ein Beglaubigungsschreiben des Richters Haeff an Ihre Kurfürstliche Durchlaucht wegen unsere Angelegenheit mit der Wasser-Kornmühle vorzubringen, versucht worden ist. (Het betreft hier dezelfde inhoud!)

1646-1647 is Willem provisor van het Vrouwenhuis. Op 8 januari 1647 vor demselben Richter und den Schöffen Joh. van Heukelom und Joris Montenack verschreibt Bertgen Freddrichs, Witwe des Derich Bertens, dem Provisor des Frauenhauses Wilhelm then Haeff ihr Recht an einem Kohlhof vor dem Mühlentor am Schyvelweg, gewinntührig an den grossen Konvent.

1647hebben vrijwillig aen Wijlhelm ten Haeff, tittelick

Provisoer offte Administrator der armen Froukens alhier donirt, cedirt und overgegeven....

Wij Jodocus Leemkens Richter Johan van Heukelom
 und Joris Montenack Schepen swert wij gemene Schepen der
 Stadt Goch, tuigen openlic dat vor ons Leemkens Jertzen Sen-
 derichs nagelaten swore verlich groeters met sieren verlicke
 Hogelatenen mannes und heft nae deser Stadt Statuten herkomen
 Statuten und Rechten als goeden geregenen Bertgen und gemuth
 tegen den armen freiwillig aen wijlhelm then haeff tittelick prouwen
 offte Administrator der armen Froukens alhier donirt cedirt und
 overgegeven alle haer hebbende Recht und gerechtigkeit an enen
 Coobhof buuten die molenport bij den schyvelweg geligen gewinntührig
 ants grote Konvent alhier wrelcke donation und gift, Jod. provisor
 namens der armen swich met geregenen swilken angensichten und
 Hzo donantinnen dawor bedanken sonder argelicht In den lundt der
 swacheit hebbe ick Richter vurschreuen mine segell vor mit
 send wij Schepen obalt. vnszen gememen Schependoms segel
 aen desen openen brief gebangen gegheuen in dem Jaer Jertien
 hondert seuen und dertich den 8. Dags Januarij — III —

Schuttersgilde.

In een protocol van 4 april 1647 uit het Gochse St. Georgius gildeboek wordt ter afsluiting een tachtig-tal namen van de totale compagnie van het schuttersgilde genoemd. In deze lijst komen een drietal van Haaff 's voor, te weten: Wilhelm van Haeff, Johan van Haaff en

nogmaals Wilhelm van Haeff. Deze twee Willems zijn, we zagen het eerder- elkaars neven. (Zie ook 7 dec. 1628). De in 1631 geboren Wilhelmus is het nog wat klein om schutter te kunnen zijn. We zien dat zijn vader Wilhelmus hier provisor van het arme Vrouwenhuis is en dat hij een schaapskudde bezit en er nog steeds wat problemen zijn rond het schutten. Joannes kan zowel zijn broer dan wel zijn oom zijn.

1647 Juli 24 Vor dem Bürgermeister Joh. Fredrichs, Statthalter des Richters, und den Schöffen Wilh. Ponten und Werner Nochtmans verschreibt der Gocher Richter Joh. Benen namens der Kurfürsten und gemäss des am hiesigen Stadtgericht zum Vorteil des Provisoren gefällten Vogtgedingsurteile 8 Morgen Land im Lemptschen Felde zwischen Land des Joh. Braenen, hinten Heinrich Rutten und vorne der Emmericherweg, an Wilhelm then Haeff, Provisor des Frauenhauses.

Ar 1648 den 1 febr.
Jan Willems, Voor sij Wud sijn, althij sijn fat kuyt
gekocht Voor vijf daler Van Jan Boet i d' Oort
Willem, Van Haeff Voor sijn Wud sijn, mit provisor
Voor sijn Wud sijn, sijn Willem Van Haeff fat kuyt
gekocht Voor 22 daler.

Het betreft hier een

belending van een stuk land op het Lemptsche Veld dat in eigendom van Wilhelmus is. Van 1646-1649 is Willem provisor van het Mannenhuis. Eerder bekleedde hij de functie van Gemeinsmann.

1648 Den 1 februarij heeft onse provisor Wilhelm van Haeff 't wolle Ampt voor twee en een halve daler voor hem und sijne Soon Willem van Haeff gekocht. Ontvangen van onse genedigen F(ürsten) und heer so op Petri ad Cathedram ut den watermuelen betalt 9 malt so mij den provisor Willem van Haaff van armen manshuijs wegen betalt. Item gebuert van dij erfgenamen Fredrick van Haeff 1 malt.

Van resterende interesse mij betalt is, dat hiervan aen provisoer Willem van Haeff goedt ist gedaen ses daler affgetogen, bleeft noch 9 daler (en op fol.10v). Jan Abels Hendrickssoen is

Ar 1648 den 1 februarij heeft
onse mit provisor Willem
van Haeff t wolle Ampt ge
kocht voor twee en een halve
daler voor hem und sijne
soon Willem van Haeff

van de provisor Willem van Haeff ingewonnen und sall Gossen Schajmans hier forder betalen.

Vader en zoon.

Ook hier zien we heel duidelijk hoe vader en zoon gelijktijdig voorkomen en de vader het Wüllenampt voor hem

en zijn zoon koopt. Het Wüllenampt is –zoals al eerder uiteen gezet werd- vergelijkbaar met het wolweversgilde. Kennelijk moest er een plaats in het gilde worden ingekocht. Mogelijk dat bij toetreding in het gilde voor de Meesterbrief een soort vergoeding werd betaald. In het Wolgilde hebben de gekozen meesters van dit gilde zitting. Toch blijft het wat vreemd omdat de zoon in 1648 amper 17 jaar is. Soms lijkt het alsof er een andere invalshoek gekozen moet worden. Vanaf hier wordt het steeds lastiger om de Willems van elkaar te scheiden omdat het inmiddels allemaal bijna volwassen kerels zijn .

1649 Den 1 febr. heeft Ambrosius Legermans het Ampt voor 2 1/4 Rixdaler gekocht waervoor provisor Wilhelm ten Haeff borgh geworden, und van Haeff betalt worden.

Ambrosius Inghramant hat Bant Woort 2 1/2 Rijdt
 ghecoeft. mansuon provisor Wilhelmy ten Haeff
 gwidovden, Wd Gley hauff batalt worden.

Keukenmeester

Volgens mij betreft het hier deze (onze) Wilhelmus. Hij is inmiddels 21 jaar oud. Zijn vader moet dan de hieronder genoemde rentmeester van de stad zijn. Want 21 jaar is m.i. veel te jong om het rentmeesterambt te kunnen vervullen.

Het blijkt dat de rol van Küchemeister er een is van secondant van de schutterskoning. De schutterskoning droeg in overleg met de keukenmeester de bode van het gilde op om de schutters tijdig te informeren over de volgende bijeenkomst waarbij gegeten en gedronken werd. Ook bracht de bode bij overlijden van gildeleden, bij de keukenmeester verslag uit over het aantal malen dat hij de gildebroeders geïnformeerd had. De weduwe mocht de bode geen drank aanbieden. De bode diende evenals alle gildebroeders ook aan de begrafenis deel te nemen en verder moest hij het *laken en de zwarte doeken* naar de woning van de weduwe brengen. De medebroeders moesten een goede reden hebben om niet aanwezig te zijn bij de uitvaart. (op boete van 1 oorth Thaler = ¼ Taler).

In het jaar 1652 wordt Wilhelm van Haeff aangesteld als rentmeester van de stad Goch. Zijn rentmeesterschap loopt waarschijnlijk door tot 1665. Hij treedt daarmee in de voetsporen van zijn vader Hendrick die eerder ook al rentmeester van de stad was. Uit de stukken heb ik geconcludeerd dat er meerder rentmeesters tegelijk kunnen zijn. Op 6 juni lezen we: *Stadrentmeister Willem vom Haeff ontvangt voor de stad rente van Abraham angen Endt.*

1653 Op rekening van Maria Hebben uit 1653 staat vermeld: *van 't Wullenampt Willem ten Haeff, 2 daler* en even verder komt *Willem van Haeff met fl. 1.26-- voor op de lijst der provisoren.*

1654 Op 2 mrt. lezen we: *Rahtsverwandte Rentmeister Wilhelm ten Haeff* en op 20 april en op 1 juni wordt genoemd *Rentmr. Wilhelm ten Haeff*

Herr Bürgermr. Storm referirte, dass weil andere Renthmeister darauf treiben, das sie ihre Rechnung gerne thun wolten, undt Renthmeister ten Haeff bey anderer Rahtstage seiner Rechnung vorab gethan werden müste, ermahnet geworden, aber nictes kähme davon, so geschehen vor H. Bürgermr: deswegen nochmals erinnerung. Renthmeister ten Haeff nahm auf sich undt versprach die andere Woche damit fortzufahren

Rentmr. ten Haeff gab an dass Evert Cloet noch mit Bierzapfen fortfahren thete, gestalt er gestrigen Tages selbst ander 3 gl. vor geldt bey ihm getruncken hatte

Te druk, te traag of te sloom?

Kennelijk is Willem iemand die regelmatig achter de voden gezeten moet worden. Zagen we al eerder dat hij nogal traag was met het betalen van het schuttersgeld, nu wordt hij door de burgemeester gemaand om zijn (stedelijke) eindafrekening die hij op de laatste raadsdag slechts voor de helft voor elkaar had, nu te presenteren. Hij krijgt zelfs van de stadsbode nog een officieel verzoek de rekening nu toch eens af te ronden. Willem belooft het de volgende week af te ronden en deelt en passant nog even mee dat Evert Cloet nog steeds bier tapt (ofschoon hem dat niet was toegestaan).

1654 op 7, 10, 12 en 17 aug. wordt Rentmr. Wilhelm ten Haeff nog steeds genoemd. *An den Pütt by Den schwarzen Lew sind zu Püttmeister gestelt, Henrick van Hockelum, Renthmeister*

Wilhelm von Haeff und Johann Boll. En op 16 nov. *Rentmr. ten Haeff* en op 16 en 21 dec. nogmaals *Rahtsverwandte Wilhelm ten Haeff.*

1655 jan. 2, *Rentmeister Wilhelm ten Haeff Wegemeister an die Steinporte. Stadtbote ist Henrich ten Haeff.*

Ik heb de neiging om zijn broer Hendrick hier als stadsbode te plaatsen. Zijn vader Hendrick is inmiddels waarschijnlijk al overleden. Hij werd in 1645 voor het laatst genoemd. De ambtstermijn van Willem als rentmeester van de stad eindigt ergens tussen 2 januari en 3 maart 1655.

1655 Provisor des Frauenhauses, Wilhelm van den Haeff, maar ook *die tijtliche provisor des arme mans, Wilhelm van Haeff van die 31 malt 2 schep heije Gochse Steickmathen so onsen Furst und Heer jaerlix uijt die Gochsen waetermüllen is geldende, waarvan die Arme Froukes jaerlix bueren 9 malt, und also den provisor van het Mannenhuijs een dobbel jaer ontfanghen heeft so in sine Reckeninghe tho sien is. Kompt die Froukens van dit malt fl. 18.--.—.*

Anna van der Heijden.

Op 5 apr. 1655 wordt te Goch geboren Conrad, zoon van Joannes van der Heijden. Dooph. waren Petrus Richelraet en Anna van der Heijden. Zeer wsch. zijn Joannes en Anna broer en zus van Catharina van der Heijden, de toekomstige echtgenote van zoon Willem.

1656 Op 1 jan. begint het raadsprotocol met de benoeming en aanstelling van een aantal leden van de stadsraad van Goch: *Cornelis Hagen zum Rentmeister angestellet, von den Rahtsverwanten Wilhelm ten Haeff dies Jahr abgehend, sonsten aber die übrigen all zugleich in ihren Bedienungen verbleiben solten,....*

In 1655 is hij in elk geval nog rentmeester. Uitgaande van een termijn van drie jaar, dan zou hij rond februari 1652 op deze post benoemd zijn. (1652-1655)

Uit dit stuk van 1 jan. 1656 blijkt volgens mij dat Willem reglementair per 1657 dient af te treden als rentmeester. De andere leden van de raad blijven allen aan. In 1658 wordt weer van rentmeester van Haeff gesproken. Hij een jaar later kennelijk weer herkozen en in functie?

Op 3 januari 1656 wordt genoemd *Wegmeister an die Steinporte Rentmr. Haeff* en *aan de Möhlenporte Henrich ten Haeff*. Tevens wordt een lijstje Stadsrentmeesters gegeven, Wilhelm ten Haef, vom 1652.

Buiten rentmeester Wilhelmus betreft het hier vrijwel zeker zijn broer, de stadsbode Henricus.

Eed van de Stadsbode

Elke stadsbode diende voor hij zijn ambt aanvaardde de eed af te leggen. Deze eed luidde als volgt:

Ik zweer bij God dat ik de mij door de Magistraat van Goch verleende functie van stadsbode dusdanig zal uitvoeren en mij daar naar zal gedragen, dat ik met alle vlijt de stad ten dienste zal zijn en naar beste kunnen zal bevorderen om schade en nadeel zo ver mogelijk van mij te houden. Ik zal zwijgen over alle stadszaken en wat ik bij de vergaderingen van de Magistraat zal horen. Van alles wat mij wordt bevolen zal ik trouw relaas doen en mij in alle andere zaken zo gedragen als een trouw en vlijtig dienaar betaamd, zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Op 10 mrt. 1656 wordt gesproken van *Rentmr. ten Haeff*. De 14e sept. *wurde ferner resolviret, dass die jenigen so Schafe halten thäten auferleget werden solte das von die Jahren her bis nun zu da sie nicht gegeben, an iezo vor all geben undt bezahlen solten ein Stück*

geldes deren seindt Wilhelm ten Haeff, Jan ten Haeff, Junge Quartre, Johan Martens Wielenmacher undt wenn man mit sie accordiret sollte man ihnen starck inibiren das weiters ihre Schaefe ins Felt nicht mehr treiben sollen, auf poen (straffe) von geschüttet zu werden.

1657 Op 10 mei: *Willem van Haeft, als tytlichen bediener des armen Spindungh ...*

1658 Op 2 dec. wordt genoemd Rentmr. ten Haeff.

1659 Op 3 jan.: *Wegemeister Rentmr. ten Haeff en Gemeinmann Wilhelm ten Haeff.* Op 13 febr. wederom een vermelding: *... ist resolviret das Er derselben erlassen und die Stadt dieselbe an Rentmr. Wilhelm ten Haeff guth machen wollte,...* Op 31 mrt. vinden we het volgende in het raadsprotocol: *Jan ten Haeff citirt, erschiene undt wurde wegen seiner verschuldete Schafzinse ihme von Jahre 1656 bis 1658 inclusive derselbe verlassen auf 20 Dalers. Rentmr. Wilhelm ten Haeff hat sich beklaget das er seine Schaefe nicht in der Stadt hette, undt gebeten das solches in consideration gezogen werden mochte ist ihme dasselbe verlassen auf 15 Dlr. bis 1658 inclusive.*

1660 Begin januari wordt Rentmr. ten Haeff genoemd als *Wegemeister der Steinporte*. De compagnie van de St. Georgiusschutterij brengt dit jaar ruim fl. 22.50.0 bij elkaar om diverse onkosten te kunnen dekken. Wilhelm van Haeff betaalt 30 stuiver.

Wegemeister

Willem is dus buiten rentmeester van de stad (1656-1659) tevens Wegemeister en als zodanig (wsch. onderdeel van het raadslidmaatschap) verantwoordelijk voor onderhoud van een deel van de binnenstedelijke straten en wegen.

Zowel Joannes als Wilhelmus dienen tevens een soort schapenbelasting te betalen. Mogelijk zijn deze twee heren, broers van de vader van onze Wilhelmus. (Ooms dus!)

In 1660 maken Wilhelm van Haeff en Jan van Haeff onderdeel uit van de St. Georgius schutterij te Goch. Er is hier geen indicatie te vinden voor een broer die Joannes heet. Zeer waarschijnlijk is het dus een broer van zijn vader of wellicht zelfs de grootvader? Deze Willem is Gemeinmann en hij is in deze constellatie dan bijna 30 jaar oud.

1661 *Rentmeister ten Haeff, citiret, comparirte, wurde ihme auferleget, vor die 100 Schaefe, so auf Himmelfahrtstag geschüttet in allem 15 daler zu geben. Und mit seine Schaefe hinfüro aus dem Feld bleiben sollte. Und weil die Bergischen sich auch mit ihre Schaefe im Feld bevinden, sollte dieselbe gleichfalls geschüttet werden.*

1661 Op 3 jan. wordt Rentmr. ten Haeff genoemd als Wegmeister der Steinporte, Gemeinmann is dan Wilhelm ten Haeff. *Den 21 sept., Wegen Rentmr. ten Haeffs vorstell und versuch, wegen das seine wahren Ihme zu Well angehalten unter so thanem praetext als wann dieselben Licenten schuldig weren, Ihme 12 goldenen Rdlr. abgepresset ist resolviret ein solches an die Churf. Regierung gelangen zu lassen umb desfalls ein favorabeles Vorschreiben an die Churf. will sagen Konigl. Regierung nach Ruermundt gelangen zu lassen.*

1662 Begin jan. genoemd Wegemeister von die Steinporte; Rentmr. ten Haeff en Gemeinmann Wilhelm ten Haeff. Op 2 juni lezen we de volgende tekst: *Wilhelm ten Haeff solle wegen 100 Schaefe so auf Paschabendt geschüttet, bezahlen 4 Reichsthr. Die Schütters sollen darab die Halbscheidt bezahlen.*

Schuttersgeld

Vee dat graasde op plaatsen waar het niet was toegestaan, werd door een schutter geschut en naar een speciale schaapskooi gebracht. Van hier kon de rechtmatige eigenaar zijn vee tegen betaling van het *schuttersgeld* weer terugkrijgen. Kennelijk zijn de 100 schapen van Willem op een verkeerde plaats terechtgekomen. We kunnen wel stellen dat een kudde van honderd schapen aardig wat onderhoud vraagt. Het feit dat de schapen kennelijk zonder herder

rond Darren geeft een beetje aan hoe er mee om gegaan wordt. Deze kudde leverde jaarlijks toch een aardig volume aan wol op waarvoor schapenscheerders werden ingehuurd. Ik denk niet dat Willem zelf de schapenschaar hanteerde. Ook zullen schapen bijgedragen hebben aan de vleesproductie.

1662 *Auf vorgem. Wilhelm ten Haeff Versuch darin bestehend, das weil Er in schatzung Zettel, noch mit 22 Daler 8 Stueber zu fordern und dieselbe von anno 1622 bedient mit begehren dass seine schatzung daran kurtzen möchte, gleich wie albereits im Jahr 1662, 8 Daler auch von Anno 1664 gleichfals eingehalten ist ihme ein solches zugestanden.*

1663 Begin januari wordt Rentmr. ten Haeff genoemd als Wegemeister van de Steinporte. Wilhelm ten Haeff wordt genoemd als Gemeinmann.

1664 Op 7 febr. genoemd *Wegen Mathias Muesskens nachgelassene unmündige Kinderen seindt von E.E. Magistat Wilhelm von Haeff und Henrich Gayen als Mumber angeordnet und solle Ihnen ein solches schriftlichen zuwissen gethan werden.*

1664 *Wilhelm ten Haeff mit Peter Schlamans erschienen und Ihre Sache wegen den in Gelderlandt geforderte Licenten ermahnet.*

1665 Op 2 jan. wordt genoemd *Wegmeister vor der Vossporte o.a. Wilhelm ten Haeff.* Op 12 jan. wordt genoemd Wegemeister Wilhelm ten Haeff en komt zijn zoon Wilhelm ten Haeff voor als Gemeinmann. Op 13 jan. wordt genoemd Rentmeister Wilhelm ten Haef. N.b. *Bürgermeister Storm soll mit den Scheffen (schepenen) Schadt und Wilhelm ten Haeff die Vorndycksche Strasse zu machen absicht haben ...*

Stadsrentmeester.

Het ziet er naar uit, dat Willem alsnog weer een termijn als stadsrentmeester optreedt. Deze periode is iets minder omlijnd dan de vorige, aangezien er maar weinig vermeldingen zijn (de laatste lijkt van 1668 te zijn!). Als we eerdere ambtstermijnen echter doorzetten in periodes van drie jaar, dan zou deze periode lopen van 1658-1661. Maar we zien dat het rentmeesterschap vanaf 1652 eigenlijk zonder onderbreking doorloopt tot in 1670 (in elk geval 1668), waarmee hij deze functie dus zo'n 18 jaar uitoefent.

Uit de stukken blijkt ook dat Willem een kudde van zo'n 100 schapen bezit en dat er steeds gedoe is rond het schutten van deze kudde en het (schutters)geld dat daarvoor betaald moet worden. In het kader van de wolweverijen van Goch (en het Wüllenamt) participeert onze stadsrentmeester –we zagen het al eerder- op een heel duidelijke wijze in de wolvoorziening voor deze (lokale) industrie. In 1662 treedt zoon Willem voor het eerst als Gemeinmann op. Hij is dan 31 jaar oud!

1668 Op 1 jan. wordt net zoals in 1665 genoemd Rentmr. Wilhelm ten Haeff. N.b. *Bürgermeister Storm soll mit den Scheffen Schadt und Wilhelm ten Haeff die Vorndycksche Strasse zu machen absicht haben ...* Ook nog Gemeinmann Wilhelm ten Haeff.

1669 (19 nov.) Wilhelm Haeff ondertekent als Gerichtsmann.

1675 op 1 aug. Obligationen der Stadt Goch ueber Gelder zur bezahlung der Französischen Einquartierung entsandene Koste. Es haben geliehen Siebert Buch, 75 Klev. Taler, Jacob Schad 64 Taler, der Provisor Wilhelm Haeff 150 Taler und Thomas Ameldunck 94 Taler.

1678 In één stuk wordt tweemaal Wilhelm van Haeff genoemd, waarvan eentje den alden, dus vader en zoon Beiden voor het bedrag van 6.5 ½ .—

1679 In één stuk komt twee maal provisor Wilhelm van Haeff voor, eenmaal voor fl. 5.5.4 en de tweede maal fl. 1.27 ½ Wilhelm van Haafft. Onder het kopje *Gemeinsleuth*, vinden we wederom

Wilhelm van Haeff den alten. 1679 Willem van Haeff, andermaal provisor van het Vrouwenhuis.

1679 Op 6 juli vergaderde de raad van de stad Goch. In het protocol staat het volgende vermeld: *Nachfolgende personen sollen in abschlag ihres angeschriebenen Verschusses, zu bezahlung des zweiten Termins der Frantzösischen schatzung betzahlen wie hiernach specificiret.*

<i>Rentmr. Hoeckelum</i>	<i>100 guld.</i>	<i>W. van Haef mit Pfert</i>	<i>36 guld.</i>
<i>Gs Jahrmans</i>	<i>60 guld.</i>	<i>Jan Jansen</i>	<i>50 guld.</i>
<i>Dirck Thiessen</i>	<i>50 guld.</i>	<i>W. van Haeff Polser</i>	<i>30 guld.</i>
<i>Wittibe Haeff</i>	<i>20 guld.</i>	<i>Jan Frederix</i>	<i>15 guld.</i>
<i>Gudel Jacobs</i>	<i>30 guld.</i>	<i>Jacob Thiessen</i>	<i>10 guld.</i>
<i>Peter Lax</i>	<i>90 guld.</i>	<i>Claes Passman</i>	<i>20 guld.</i>
<i>Gerritgen Onna</i>	<i>30 guld.</i>	<i>W. van den Busch</i>	<i>30 guld.</i>

Diese Personen solle solches schriftlich zugeschicket werden undt sol der Botte (=bode) Henrich van Haeff mündlich dabey sagen wan sie nicht anstundt bezahlen, dass sie die execution in ihren Häusern zu erwarten haben sollen.

Drie gelijktijdig levende Willems

Het blijft een verwarrende aangelegenheid met al die gelijktijdige Willems. De overleden Willem die dus een weduwe achterlaat is de neef Willem-Willemszoon. Want zowel Wilhelmus sr. als zowel jr. continueren –zoals u hierna zult lezen- hun leven en kunnen dus niet bedoeld zijn.

Het woord (of bijnaam) *Polser* heeft de letterlijke betekenis van *peilstok of polstok*. Wat deze toevoeging hier te betekenen heeft? Gewoon een bijnaam misschien? Wie zal het zeggen. Ik heb er nog geen verklaring voor kunnen vinden.

Op 4 jan. 1680 wordt genoemd Gemeinmann Wilhelm von Haeff *die alter*, als Wegemeister an die Vossporte Wilhelm von Haeff en aan de Mühlenpforte Wilhelm von Haeff. (Het lijkt erop dat de oude van Haeff afgedaald is tot de rol van Gemeinman, de adviserende kracht achter het stadsbestuur. Mogelijk is hij ook nog Wegemeister. De andere Willem zou dan de zoon van Joost kunnen zijn. De jonge Wilhelmus (geb. 1666) speelt in dit tijdsgewricht nog geen rol .

1683-1684 Nog twee maal Wilhelm van Haeff in één stuk (vader en neef)

Op 10 sept 1683.: *Weijl auf wiederholete unterdienstliche inständigste Provisoren Wilhelm van den Haeff des alters, gegebene und den meijsten Blutsverwandten und mumber insiriete Apostil (beroepsbrief) keine contradictio einkommen, wird die von Prov. Wilhelm von Haeff ersuchte octroj hiermit von E.E. Magistrat vergunnet.*

Willem de oude.

Het gaat hier voor zover ik dat allemaal nog uit elkaar kan rafelen, om onze Wilhelmus sr. die nog steeds provisor, Gemeinman en Wegemeister is. Vertaald staat er het volgende: *Daarop herhaald, het officieel en dringend verzoek van Provisor Wilhelm van den Haeff de oude, gegeven het feit dat door de meeste bloedverwanten en zaakgelastigden op de bekend gemaakte beroepsbrief geen bezwaren zijn binnengekomen, wordt de door Prov. Wilhelm van Haeff verzochte machtiging hierbij door de Magistraat vergund!* Om welke beroepsbrief en machtiging het hier handelt? Wellicht, gezien zijn ouderdom, want hij moet rond de 75 jaar oud zijn, lijkt het om de geloofsbrieven te gaan om nog als provisor te mogen/kunnen optreden Na 1685 komt Willem de oude (senior) niet meer voor! Dit is m.i. een indicatie dat hij overleden is. Onderstaande vermelding heeft m.i. betrekking op echtgenote van de in 1679 overleden (neef) Willem van Haeff.

1686 Op 30 okt. *Resolviret das regt Fraw then Haeff undt weiters der rendent Claes Janssen darüber sollen vereffend werden.*

[Ga naar Xla](#)